

הגיליון מוקדש
לעילוי-נשמתו של מורי-
חמי, אשר אהב את התורה
בכל ליבו, נפשו ומאודו,
הרב יוסף ב"ר אברהם ז"ל.
ת. נ. צ. ב. ה.

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

קורח

תשפ"ו

גיליון מס'

790

כשהתקשורת ביקרה בישיבה

... וַיִּקְהְלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם: רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים
וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל
ה' (במדבר ט"ז, ג)

קורח מתאר בפני הנקלהים סיפור
עגמומי, כה "נוגע-ללב" על שכנותיו -
אלמנה ושתי נערות יתומות. כפי שמתאר
הילקוט:

אמר להם: אלמנה אחת הייתה בשכונתי
ועמה שתי נערות יתומות, והייתה לה שדה
אחת. באה לחרוש, אמר לה משה: "לא
תחרש בשור ובחמר יחדו" (דברים כב י').
באה לזרוע, אמר לה משה: "שדך לא תזרע
כלאים" (ויקרא יט יט). באה לקצור
ולעשות ערימה, אמר לה: הניחי לקט שכחה
ופאה. באה לעשות גורן, אמר לה: תני
תרומה ותרומת מעשר, מעשר ראשון
ומעשר שני ומעשר עני. הצדיקה עליה את
הדין ונתנה לו...

הגיע זמן גיזה וגזזה אותן, אמר לה: תני
לי את ראשית הגז, שכן אמר לי הקב"ה:
"וראשית גז צאנך תתן לו" (דברים יח
ד)... והניחה בוכה היא ושתי בנותיה...
"... ואין שואל ואין דורש", מצביע מרן
הרב אלישיב בדרשתו המופלאה והנוקבת,
"אין מי שירים את קולו מול קורח - וישאל:
קורח! אם אתה יודע לספור כמה פרשיות
יש לתורה, למה אינך סופר את האוצרות
שלך?! הרי 'משאוי שלוש מאות פרידות
לבנות היו מפתחות בית-גנזיו של קורח',
וזה עוד בלי האוצרות עצמן! - אם אתה
יודע מאלמנה כזו שבשכנותך, למה אינך
מסדר אותה? למה אין לה ממה
להתפרנס??"

איך נוכל באמת לפענח את החידה -
הסתומה של טענות קורח שלכאורה
אמורות להיות מוטחות בו עצמו - - -

... אולם בזמן שהוא
לא ילמד טוב - הוא
יראה את כולם
כבאלה

פעם - והיו לא-מעט פעם כאלו - הגיעה
התקשורת לישיבה.

אלו עם הרמקולים שאוהבים דם וצבע,
התקרבו לכמה בטלנים שפטטו בחוץ,
ושאלו אותם על דמותה וצביונה של
הישיבה נוכח הטענות על היות בני הישיבה
- עפר לפיהם - אנשים שלא "תורמים
לחברה". הבחורים, התקשו לענות על
השאלה. "האמת היא, שיש לא-מעט
בטלנים בישיבה. הולכי בטל לא חסר. אבל
אלו שלומדים צריך לשמור עליהם. אבל יש
כאלו שלא בדיוק, והם רבים", שבו
והדגישו. הבחורים הללו טינפו על חבריהם,
אבל למען האמת על.. עצמם.

ולמה? הסיבה פשוטה: החבר של האדם
הריהו כמו מִרְאָה אל עצמו. כשהוא לומד
טוב - הוא יספר כי בישיבה שלו 'עושים
שטייגען אש'. זה בדיוק מה שהוא חווה, כי
הוא שם.

אולם בזמן שהוא לא ילמד טוב ויילך
בטל - הוא יראה את כולם ככאלו שבקושי
פותחים ספר ולא יודעים למה בכלל הם
כאן. (האמת שבשביל המסגרת החברתית).
כי אכן, מאוד לא נעים להפיל את עצמך.
אתה לא רוצה להישאר לבד. יושבי-הקרנות
רואים את כולם ככאלה. "כל הפוסל...".

בגדר דין "נותר" בשלמים

בזמן שבית-המקדש קיים, שלמים נאכלים שני ימים ולילה שביניהם. נחלקו בגמרא (זבחים נו, ב) האם כאשר אדם מחשב בשעת השחיטה לאכול את הקרבן בלילה הבא-אור לשלישי, האם יהא חייב כדין 'פיגול', שכן חישב על 'חוץ לזמנו', או שמא לא.

הסבירה הגמרא: חזקה אומר שכשר הקרבן, משום שעדיין לא הגיע זמן השריפה (שהוא בבוקר) וממילא עדיין הקרבן לא נחשב 'חוץ לזמנו'. אולם רבי יוחנן סבור שפסול משום שכבר נחשב 'נותר', שאסור באכילה, אף שמצוות השריפה הינה רק בבוקר שלישי.

לכאורה מחלוקתם כרוכה עם המחלוקת המובאת מיד בהמשך הגמרא:

האם האוכל שלמים בליל שלישי חייב כרת כדין האוכל 'נותר', כדעת רבי יוחנן, או שמא אמנם כבר אסור באכילה, אך עדיין מצוות שריפה עליו, ועל כן לא נחשב "נותר" לגבי חיוב כרת באכילתו.

ובחידוד הדברים נראה היה שיש כאן שאלה מרכזית אחת: האם מצוות שריפה כרוכה היא עם עצם מצוות השלמים, ובהיות וכן המציאות של זמנה גם מגדיר את עצם מציאות ה"נותר" שבו. או שמא ההגדרה של "נותר" נקבעת ומוגדרת אך ורק לפי זמן האכילה, או לפי המציאות של זמן אכילת הקרבן הרשמית שלמעשה מגדירה את מציאות הקרבן כ"נותר", אך דין נפרד יש שישנה מצוות שריפה על הנותר מן הקרבן והיא יכולה להיות אך ורק בבוקר.

וראיתי שכבר עמד בהגדרה זו הגאון רבי דניאל זק"ש זצ"ל-ראש הישיבה בבית היתומים 'דיסקין', בספרו המופלא 'חמדת דניאל' (ירושלים תרצ"ב). ראה שם שהרחיב לדון בדעות חזקיה ורבי יוחנן לשיטתם בעניין 'מחוסר זמן'. ראה שם. וראה עוד ב'מנחת עני' המופיע בסוף ספר 'מנחת חינוך' חלק ב'.

ולכאורה, ביתר העמקה, היה מקום לדון ולומר כי ייתכן ואין באמת קשר בין שני המחלוקות בגמרא.

לפי הנחה זו, השאלה במחלוקת הראשונה הינה שאלה מקומית בגדר 'פיגול'. אפשר שרבי יוחנן שפוסל סבור כי אמנם יכול היה להיות כי הקרבן נחשב "נותר" מיד בליל שלישי, שכן זמן אכילת הקרבן תם, הוא נותר מהקרבן, ואסור הרי לאוכלו. אך מכל-מקום הגדר של 'פיגול' נרחב יותר, היינו שהגדר של 'מחשבת חוץ לזמנו' מלמדת שצריך שהקרבן יהיה מ'חוץ לזמנו' לגמרי, וכאן, עצם המציאות שעדיין מצוות שריפה עליו, הרי זה מלמד שעדיין יש איזושהי זיקה לקרבן ולא תם זמנו לגמרי (הגם שאכן אסור באכילה), ולכן ייתכן והגדרת מחשבת פיגול אין כאן.

ועיין בזה עוד.

דע מה שתשיב- לעצמך

5 נקודות לחחשבה על מעמד הישיבות וניהן בימינו הטורפים

אגודת 'עזרם ומגנים'

1.

נחיצות הזהות התורנית: בעבר היה אפשר לגדול כיהודי המחובר לתורה ולהקב"ה, על ידי לימוד תשב"ר ובהמשך עם האוירה התורנית של הרחוב היהודי שהיתה כפופה לתלמידי חכמים. אולם מאז התהפוכות הרבות בסדרו של עולם שאירעו בדורות האחרונים, התברר מעל כל ספק כי קיום היהדות מחייב את ההשקעה והחיבור המיוחד לתורה הקדושה, אותה סופגים וקונים אך ורק בישיבות הקדושות.

הישיבות בדורינו שקולות כלימוד התינוקות בימי קדם, שבלעדין אין תורה ח"ו. התפקיד אותו ממלאים ע"י לימוד התורה בישיבות כהיום הזה, מהוה יסוד קיום היהדות של עם ישראל פשוטו כמשמעו.

2.

מהות הישיבות לעומת תועלת ביטחונית: הוויכוח מול השלטון נוגע להגדרת היעד המהותי של העם-אם מגמתינו בכל חיינו להיות עם ה' לומדי תורתו הקדושה, ולשים את עיקר עסקינו בתורתו, או ח"ו ככל העמים בית ישראל וכשאר גויי הארץ. לכן, אין להציג את הישיבות רק כ"מגנא ומצלא" מסכנה פיזית, אלא כיסוד זכות הקיום המוחלטת שלשמה בכלל נלחמים. זהו ייעוד קיומנו בארץ הזאת.

3.

הגיל הראוי למסגרת צבאית: ישנו שיבוש שורשי בכל המהלך של החינוך הצבאי שיש לתת עליו את הדעת, מלבד סוגיית 'הצבא של דוד המלך'.

על-פי הגדרת התורה, צבא ומלחמה אינם יכולים לשמש כסביבה חינוכית או כבית גידול לאדם בשנות הבחורות, שכן היציאה למסגרת זו מיועדת רק לבוגר שהשלם את דעתו ומצבו, גיל 20 בתקופת חז"ל, וכיום בגרות-הדעת מגיעה מאוחר יותר.

4.

סדר העדיפויות בין לימוד להצלת נפשות: תמיד נזכור, "גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות" - הערך של תלמוד תורה עומד מעל הצלת נפשות בכל מקום שבו המשימות המעשיות והביטחוניות יכולות להתבצע על ידי אחרים, ועיקרון זה נותר בעינו גם בימי מלחמה.

יש לחדד עוד, כי במצב מלחמה, כמו שלנו, הייעוד של עולם הישיבות נותר כשהיה. שכן אין המצב דומה כלל לסדרי המלחמות של כיבוש הארץ בימי יהושע וכדומה אלא לפרשת 'אם בחוקותי תלכו'. כל בר-דעת יודע כי אין הצעה לפיתרון אמיתי ומציאותי למצב הקשה של השכנות עם הערבים, הפיתרון היחיד תלוי ב"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו" - ואז ורק אז יתקיים "ונתתי שלום בארץ".

5.

גם באשר לאלו שאינם מיושבי בית-המדרש הקבועים יש לזכור כי הצבא מתפקד במהותו כ'כור היתוך' תרבותי הנוגד את ערכי התורה, והניסיון להקמת מסלולים ומסגרות ע"י הצבא, שיתנהלו כביכול על 'טהרת הקודש', כבר נחל כישלון חרוץ. כבר הוכח הדבר בעבר שכשמרגישים שלטונות הצבא שעלה בידם להכניס בחורים חרדים תחת ידם, מתכחשים לכל ההסכמים הקודמים, וכפי ששמעתי מיהודי שעסק בזה שלא היה סיכום אחד שסיכם עימם שלא עברו עליו.

חיבוק של כאב

קיבול שבו נשמעות שיחות של מסירות נפש תמידית, שבו השאלה היחידה העולה על השולחן היא כיצד להיטיב ליהודי אחר, כיצד להרביץ עוד תורה, כיצד להעניק יותר, לפעול יותר ולהתעלות יותר. מטבח שבו המטבע עובר לסוחר הוא החסד, ושפתו היא אהבת ישראל צרופה. מקום קדוש, שאליו נקלענו בליל אופל וכאב.

מה שהתגלה לנגד עיניי באותו מטבח בחצות הליל הוא מחזה שאשא עמי לכל ימי חיי, משהו ששגבו עולה על כל מילה, ובכל זאת חייב אני לנסות ולתארו, למען יידע תבל ומלואה כיצד נראה עם קדוש כשהוא חושף את פנימיותו העמוקה ביותר.

מבעד למסך הדמעות, חזיתי באביה של שיינדל ע"ה ובנהג הפוגע כשהם אחוזים זה בזה, מחבקים איש את רעהו ומתמזגים באהבה שרק יהודים קדושים מסוגלים למצוא בשעה מעין זו. לא היה זה חיבוק של נימוס, ולא מחווה מאולצת וכואבת. היה זה חיבוק אמיתי, עמוק ונורא הוד, המצהיר ללא מילים: "אני רואה אותך, אני מרגיש בכאבך, אחי אתה, ומאומה לא ישנה זאת לעולם". שני אנשים שעולמם חרב עליהם ברגע, מחזיקים זה את זה וממאנים להרפות. כואבים זה את כאבו של זה.

ראיתי את האם, מרת הרצברג, ואת רעייתו של הנהג מוצאות נחמה זו בזרועות זו; שתי "ידישע מאמעס", שתי אמהות שהבינו ברובד העמוק ביותר את המשא הכבד שנושאת רעותה: הצער, הכאב, תחושת האשמה, האהבה והשבר הגדול. הן לפתו זו את זו בכוח שרק אמהות אוצרות בקרבן, ובאחיזה זו עבר ביניהן קשר עתיק וקדוש, חזק מכל כאב ומכל פגע.

ראיתי גילויי שכינה בחוש. ראיתי בני אנוש המתעלים מעל לכל מגבלה טבעית, מעל לכל צפוי ומקובל. ראיתי את רחל ולאה של דורנו.

והרגשתי, הרגשתי בלב הומה את הקדוש ברוך הוא מביט ממרומיו ואומר כביכול: "ראו בני חביבי, זוהי אומתי הסגולית, לכן בחרתי בהם מכל העמים, ולכן אבחר בהם שוב ושוב".

לתשומת ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן

לקבל את הגיליון למייל ללא

תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת:

abyisrael@gmail.com

השמש שקעה אט-אט מעל פרבר פומונה השקט שבניו יורק, אך האפלה שירדה על הרחובות באותו שבוע לא הייתה שייכת לסדרי הטבע. ענן כבד של יגון ומספד קורע לב עטף את האזור כולו, חובק את הסמטאות שרק ימים ספורים קודם לכן עוד קלטו אל קרבן את צחוקה של הילדה שיינדל הרצברג ע"ה, אשר נקטפה בדמי ימיה, בת שמונה שנים בלבד, בתאונת הדרכים הפתאומית והמחרידה, שהתרחשה בעת שרכבה לתומה על אופניה בקרבת ביתה.

מעבר לעצם האובדן הבלתי-נתפס של נפש זכה ורכה, נשורה בטרגדיה זו מורכבות אנושית מכאיבה מנשוא. העובדה המצערת כי הנהג הפוגע באסון הנורא הוא שכן קרוב המתגורר באותה השכונה ממש, העצימה את תחושת השבר והמועקה המקומית. המפגש היומיומי עם נופי השכונה הפך למשא כבד, שבו כל פינת רחוב מזכירה את גודל האסון ואת השותפות המיוסרת שנכפתה על שני בתים הסמוכים זה לזה. בתוך הבית השבור, מקום שם ישבו בני המשפחה נדכאים וכואבים, נדמה היה כי עולמות שלמים חרבו ברגע אחד שאינו בר-תיקון. הדמעות לא פסקו, והמנחמים הרבים שזרמו אל הבית צעדו בלאט, נושאים עמם לב שבור ושותפות עמוקה בצערה של משפחת הרצברג.

במהלך ימי השבעה, כאשר הכאב הלך וחלחל אל עמקי הנפש, הגיע לפקוד את בית האבלים המשפיע הנודע, הגאון הצדיק רבי בנימין אייזנברגר, מרא דאתרא דקהל 'היכל התפילה' בבורו פארק.

כה מתאר המשפיע: השבוע הייתי עד למחזה שאני מאמין שהביא לקדוש ברוך הוא את אחד מרגעי הנחת הגדולים ביותר מאומתו הקדושה, עם ישראל. כאשר בני היקר ארי ביקש ממני לבוא לפומונה לדקות ספורות בלבד, לא העליתי על דעתי כי עומד אני לחזות במשהו כה מרגש, עד שאבלה את שארית הלילה בחיפוש אחר מילים ראויות כדי לתארו.

פסענו ברחוב המוביל לבית משפחת הרצברג, ובדרכנו חלפנו על פני זירת האסון הנורא. עברנו שם בחרדה עמוקה, בלב כבד ובמועקה שאין לה מילים, באותו שקט מוחלט היורד עליך כשאתה ניצב בתווך שבין האנושי לאלוקי, כשההבנה מחלחלת שכאן אירע דבר שאינו בר-תיקון, מאורע ששינה לעד את נופו של הרחוב השקט ואת חייהם של אנשים כה מיוחדים. צעדנו לאטנו ובמורא, כאילו הייתה האדמה הזו קדושה ושבורה כאחד.

ולאחר הליכה ממושכת, שהרגישה כנצח, הגענו אל הפתח. הייתה זו אותה דלת יפה, פתוחה וחמימה של בית יהודי המייצגת את כל אשר תורה וחסד מייצגים; הדלת שקיבלה תמיד פני כל אדם במאור פנים ובחמימות, מתוך תחושה שבתוך הכתלים הללו שורה השכינה. נקשנו ברטט, והדלת נפתחה.

נכנסנו חרישית אל המבואה, ומשם אל המטבח, הלב הפועם של הבית. לא היה זה מטבח רגיל; היה זה בית

הפתעה בגבול לבנון

אולי הגיע הזמן לסגל קצת צניעות? אולי תשאירו קצת להקב"ה?
אפילו קצת. משהו. אתם עדיין לא הכל-יכולים.

התהייה של ההמון שבטוח כי הצבא הישראלי הוא החזק בתבל, הפתיעה אותי.

כי ההמון הזה למעשה לא למד את הלקח הכי-חשוב מפרעות 'שבעה באוקטובר' המזוויעות כאשר משפחות שלמות עלו על המוקד ומאות נטבחו באין פוצה פה: ענווה.

המסר הכי-חשוב הוא שהצבא החזק בעולם יכול להיות החלש בעולם. אם רק ירצה שומר ישראל. שהצבא החזק בעולם יכול להיות מאותגר באמצעים מיושנים ולצערנו בלי פתרונות.

פתחו את הסידור, אחים יקרים, והתפללו. פתחו את הראש והפסיקו להציק ללומדי התורה ב"מדינה היהודית

היחידה". שמרו על הכיפת-ברזל' היהודית.

הפסיקו, במטותא, לאתגר את בני הישיבות.

הצבא החזק בעולם **- יכול להיות לפתע** **לצבא החלש בעולם**

האירוע החמור של חדירת מחבל חיזבאללה לתוככי שטח ישראל היום (שלישי) הגיע עד לרמת הפיקוד העליונה, ולא בכדי. הוא מהדהד מועקה קשה לכל מי שהאמין ש'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'.

איך ייתכן-תוהים כולם-שאחרי שהכוחות נמצאים עמוק פנימה, עדיין יש מחבלים ש'מעזים' להפתיע כל-כך קרוב לשטח ישראל? (במובן מושאל כמובן: "האוצר" נמצא ממש מתחת לתנור, לא צריך לתור אחריו מתחת לגשר...).

ואני, יהודי תם, תוהה: אחרי אירועי ה'שבעה באוקטובר', אז נחל הצבא הצלחות מפוארות, בלשון המעטה, עדיין הזחיחות

הישראלית לא ירדה, אפילו לא מעט?

אחרי שהחלום ש'לעולם לא עוד'

לצערנו התנפץ על סלע המציאות,

עדיין אתם חושבים שאתם על גג-

העולם, נטולי כישלונות?

הספר שישדרג את איכות-חיין!

חדש!

מקורי, מפתיע ומעורר חשיבה!

לפרטים ורכישה: פלא': 0504116867 דוא"ל: a0504116867@gmail.com